

О.В. Вишнікіна, канд. хім. наук, доц. (АМСУ, Дніпропетровськ)
О.А. Лихолат, д-р біол. наук, проф. (АМСУ, Дніпропетровськ)
А.Ю. Вовк (АМСУ, Дніпропетровськ)

ОЦІНКА ВИКОНАННЯ НОРМАТИВНИХ ВИМОГ ДО МАРКУВАННЯ ДИТЯЧОГО ХАРЧУВАННЯ

В Україні існує низка нормативної документації, яка регулює випуск продуктів дитячого харчування, адже саме діти виявляють найслабший опір різноманітним подразникам, які можуть знаходитися в їжі у вигляді різноманітних мікроорганізмів, стабілізаторів, консервантів, барвників та інших шкідливих речовин. Зокрема, Закон України «Про дитяче харчування» регулює багато положень: місце розташування виробництва, склад продукту, вимоги до упакування та маркування.

Була проведена перевірка дитячого молочного харчування, а саме, дитячого молока, йогуртів, кефірчиків та сирочків, так як молоко в дитячому раціоні є обов'язковим елементом. Молоко – це джерело вітамінів, мінералів та особливого полісахариду – лактози. Для дослідження було обрано молочну продукцію торгової марки «Тёма» (молоко, йогурт, кефірчик та сирок, *Росія*), молоко «На здоров'є» (*Україна*), молочну продукцію торгової марки «Растишка» (молочний коктейль, йогурт, *Росія*), молоко «Злагода» (*Україна*), молочний коктейль «Тотоша» (*Росія*), кефірчик ТМ «Фанні» (*Україна*).

Першою вимогою до маркування дитячого харчування є зазначення на упаковці віку, з якого дитині можна вживати даний продукт. Позначення віку присутнє на продуктах ТМ «Тёма», молочі «На здоров'є» та «Злагода».

Відповідно до нормативної бази, у виробництві дитячого харчування забороняється використання таких харчових добавок, як штучні ароматизатори, барвники, підсолоджувачі, консерванти, стабілізатори, підсилювачі смаку та аромату. Дослідження заявленого складу кожного з продуктів довело, що за даною вимогою всі марки відповідають нормативам. Але молочний коктейль «Тотоша» містить у своєму складі натуральний барвник Е162 – загалом він не є шкідливим і дозволений в багатьох країнах світу, але все ж таки деякі вчені не рекомендують його для вживання маленьким дітям.

Також на упаковці має бути розміщена таблиця зі зведеними даними про харчову цінність продукту та вітамінний склад. Така таблиця була розміщена лише на упаковці молочних продуктів «Тёма»

(за виключенням сирочку – нанесення такої таблиці просто неможливе, враховуючи розміри упаковки) та молока «На здоров'є». Інші виробники знехтували даною вимогою.

Ефективним сучасним бар'єром впливу навколишнього середовища є лише асептична картонна упаковка, що у всіх розвинених країнах залишається єдиним використовуваним видом упаковки для продуктів дитячого харчування». На думку медиків, головна перевага асептичної картонної упаковки – безпека продукту. Можливість потрапляння патогенних бактерій виключає особлива технологія розливу, яка проходить в замкнутій автоматизованій системі та шестишаровий захист картонного пакета. Переважна кількість продукції розфасована у картону тару. Виключення становили «Кефірчик» (Фанні), що був фасований у пластикову упаковку, та молоко «Злагода», розлите у скляну тару, що на противагу «Кефірчику» становить безумовно великий плюс: не дивлячись на безпеку картонної асептичної упаковки, скло до сих пір залишається найбезпечнішим для зберігання в ньому продуктів матеріалом, так як є абсолютно інертною речовиною.

Для дитячого харчування дуже важливим є термін зберігання: очевидно, що для молочних продуктів тим краще, чим менший цей термін, оскільки це свідчить про відсутність у продукті консервантів та посиленої термічної обробки, яка, впливаючи на шкідливу мікрофлору, в той же час, руйнує вітаміни та біологічно активні речовини, що є вкрай важливими для дитячого організму. Такий термін становив для «Кефірчика» (Фанні) 1 місяць, молочного коктейлю «Готоша» – 3 місяці, молока «Тема», «На здоров'є» і молочного коктейлю «Смешарики» – 4 місяці, йогурта «Тема» – 3 тижні, йогурта Растишка – 30 діб, кефіру «Тема» – 15 діб, молока «Злагода» – 5 діб. Слід зазначити, що для зберігання всіх біологічних властивостей, термін зберігання та строк придатності йогуртів для дитячого харчування дітей віком від 8-ми місяців повинен складати не більше 10 діб при температурах в межах $(4\pm 2)^{\circ}\text{C}$, а кефірів та кефірних продуктів для спеціального дієтичного споживання відповідно до вибраного призначення встановлено не більше 14 діб в охолоджену стані, при температурах, як для йогурту. Тому, можна зробити висновок, що лише деякі товарні позиції відповідають нормам.

Таким чином, дослідження дитячого молочного харчування як вітчизняних, так і російських виробників довело, що за більшістю критеріїв продукція відповідає вимогам стандартів. В той же час, не